

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: שאלון תמיכה משפחתית וחברתית נתפסת- Multi-dimensional Perceiver Social Support (MSPSS)

פותח בשנת: 1988, על ידי: Ziment, Dahlem, Ziment & Fanley

תורגם לעברית בשנת: 1995 על ידי: סטטמן תרגום נוסף: קרופלד (2000)

1	מטרת הכלי	לבדוק את תפיסתו הסובייקטיבית של האדם לגבי מידת התמיכה החברתית העומדת לרשותו, משלושה מקורות- משפחה, חברים ואחרים משמעותיים.
2	סוג כלי המחקר	שאלון.
3	אוכלוסיית היעד	הורים לילדים עם נכות התפתחותית או מבוגרים עם נכות התפתחותית.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי.
5	מבנה הכלי	בשאלון פריטים המודדים את התמיכה החברתית הבלתי פורמלית העומדת לרשות האדם בהתייחס לשלושה מקורות: 1. משפחה- כולל פריטים 3, 4, 8. היגד לדוגמה: "משפחתי מנסה באמת לעזור לי". 2. חברים- כולל פריטים 6, 7, 9. היגד לדוגמה: "יש לי חברים אותם אני יכולה לשתף בבעיותיי". 3. אחרים משמעותיים- כולל פריטים 1, 2, 5, 10. היגד לדוגמה: "יש לי אדם קרוב לי, הנמצא כאשר אני נזקקת לו. מהשאלון הופקו שלושה מדדים על פי ממוצעי הפריטים בכל גורם, כך שטווח הציונים בין 1 ל-7. ככל שהציון גבוה יותר כך עולה מידת התמיכה החברתית והמשפחתית הנתפסת.
6	סוג סולם המדידה	התשובות הוערכו ע"פ סולם ליקרט בן 7 דרגות, כאשר (1) – לא מתאים במידה רבה מאוד, עד (7) – מתאים במידה רבה מאוד.
7	סוג הפריטים בכלי	דירוג
8	אורך הכלי	יש גרסאות עם 12 פריטים ויש עם 10 פריטים.
9	מהימנות	בדיקת הכלי בשפה האנגלית, מצביעה על עקיבות פנימית גבוהה ($\alpha=0.85$) עד ($\alpha=0.91$) לשלושת מרכיבי התמיכה וכן על מהימנות גבוהה במבחן חוזר ($r=0.85$) עד ($r=0.88$). במחקר של סטטמן (1995) בשפה העברית, נמצאה עקיבות פנימית גבוהה

<p>לתתי הסקאלות. תת סקאלה משפחה: $\alpha=0.93$, תת סקאלה חברים: $\alpha=0.91$, תת סקאלה אדם משמעותי אחר: $\alpha=0.91$. במחקרה של פישר (1991) נבדקו מהימנות ותקפות הכלי לפי שלושת מקורות התמיכה השונים, ונמצאה עקיבות פנימית גבוהה בכל אחת מן הקטגוריות: תמיכת משפחה נמצאה $\alpha=0.80$, תמיכת חברים נמצאה $\alpha=0.83$, תמיכת קרובים נמצאה $\alpha=0.86$.</p> <p>מקדם המהימנות הפנימית כפי שנמדדה על-ידי קרונפלד (2000) הייתה 0.96 (אלפא של קרונבאך) ובמחקר של פינדלר (2009) הייתה 0.92.</p> <p>כהן לוינסון (2004) ציינה במחקרה כי בהתאם ליכולותם של הנחקרים צומצם סולם הליקרט בשאלון זה ל-3 תשובות אפשריות כך ש-1 מסמל אי הסכמה, 2 מסמל הסכמה חלקית ו-3 מסמל הסכמה רבה. העקיבות הפנימית של שלוש תתי הסקאלות נמצאה: משפחה: $\alpha=0.87$, אדם משמעותי: $\alpha=0.90$, חברים $\alpha=0.86$.</p> <p>טאוב (2014) מצאה מהימנות פנימית גבוהה ($\alpha=0.93$) לסך הפריטים, ו-α של 0.90 ו-0.91 ביחס לסקאלות הספציפיות של תמיכה משפחתית ותמיכה חברתית, בהתאמה. יעקב-שלמה (2019), מצא מהימנות $\alpha=0.902$ לשאלון הכללי, ולתתי הסולמות: משפחה $\alpha=0.9$, חברים $\alpha=0.928$, אחר משמעותי $\alpha=0.932$.</p>		
<p>במחקר של חודטוב (2001) נעשה ניתוח גורמים מסוג PRINCIPAL COMPONENTS במטרה לבדוק האם ניתן לבחון את השאלון לפי עולם תוכן בניתוח זה נמצאו שלושה גורמים המסבירים 83.1%. טעינות הפריטים השונים על שלושת הגורמים מוצגת במחקר.</p>	<p>תקיפות</p>	<p>10</p>

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
<p>אדם לילך (2001). רמת הדחק של אמהות ואומנות לילד עם פיגור שכלי והקשר שלה למשאבין האישיים. אונ' בר אילן. תואר שני. מנחה: ד"ר פורטוביץ דוד.</p>	<p><u>513</u> למחקר המלא</p>
<p>חודטוב בתיה (2001). הקשר בין תחושת העצמה של ההורים לילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך לבין מידת מעורבותם והשתתפותם במסגרת חינוכית. אונ' בר אילן. תואר שני. מנחה: ד"ר יצחקי חיה.</p>	<p><u>505</u> למחקר המלא</p>
<p>כהן-לוינסון דיצה (2004). השפעת מערכת התמיכה הבלתי פורמלית על הזדקנות מוצלחת של אנשים עם פיגור שכלי. אונ' חיפה. תואר שני. מנחה: ד"ר דובדבני אילנה.</p>	<p><u>527</u> למחקר המלא</p>
<p>פינדלר ליאורה (2009). חווית הסבות בקרב סבים וסבתות לילדים עם/וללא נכות אינטלקטואלית.</p>	<p><u>31</u> למחקר המלא</p>
<p>יעקובי קליין איילת (2011). תחושת הצמיחה האישית והאושר הסובייקטיבי של אימהות לנוכח נכויות התפתחותיות שונות של ילדן – תרומתן של התקשרות, תמיכה חברתית ותחושת אשמה ובושה. אונ' בר אילן. מנחה: ד"ר פינדלר ליאורה.</p>	<p><u>570</u> למחקר המלא</p>
<p>טאוב תמר (2014). איכות חיים משפחתית בקרב משפחות המגדלות ילד עם נכות התפתחותית ביחס למשאבים של תמיכה משפחתית, חברתית, תמיכה משירותי מדינה, דת ורוחניות. תואר שני. האונ'</p>	<p><u>614</u></p>

העברית. מנחה: ד"ר ורנר שירלי	למחקר המלא
<p>חן יעקב-שלמה (2019). מודל להסבר סימפטומים של דכאון וחרדה בקרב הורים למבוגרים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. מחקר לשם מילוי חלקי של הדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה" בהנחיית פרופ' יעקב בכנר, בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש שרלוט ב' וג'ק ג' שפיצר, אוניברסיטת בן גוריון.</p>	<p>658 למחקר המלא</p>

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

שאלון תמיכה חברתית ומשפחתית-

Multi-dimensional Perceiver Social Support (MSPSS)

Ziment, Dahlem, Ziment & Fanley (1988)

אנו מבקשים לדעת מהי הרגשתך לגבי המשפטים הבאים. קרא/י כל משפט וצייני/י באיזו מידה הוא מתאים להרגשתך ברגע זה. התשובות האפשריות הן מ 1 עד 7 כאשר הספרה 7 מציינת התאמה רבה מאוד של המשפט להרגשתך, והספרה 1 מציינת אי התאמה רבה מאוד.

מתאים במידה רבה מאוד							לא מתאים במידה רבה מאוד							
7	6	5	4	3	2	1	7	6	5	4	3	2	1	
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	1. יש אדם קרוב לי הנמצא בקרבתך כאשר אני נזקק/ת לו
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	2. יש אדם קרוב שאני יכולה/ה לשתף בענייני ובשמחה.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	3. משפחתי מנסה באמת לעזור לי.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	4. אני מקבל/ת ממשפחתי את העזרה והתמיכה הרגשית שאני זקוק/ה לה.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	5. יש אדם קרוב אלי המהווה לגבי מקור עידוד ממש.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	6. חברי מנסים באמת לעזור לי.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	7. אני יכולה/ה לסמוך על חברי/ חברותי כאשר מתעוררות בעיות
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	8. אני יכולה/ה לשוחח על בעיותי עם משפחתי.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	9. יש לי חברים/ות שאותם אני יכולה/ה לשתף בשמחתי ובענייני.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	10. יש אדם קרוב לי שרגשותי חשובים לו.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	11. משפחתי מוכנה לעזור לי לקבל החלטות.
7	6	5	4	3	2	1	1	6	5	4	3	2	1	12. אני יכולה/ה לדבר על בעיותי עם חברי.